

USNESENÍ

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Miloše Zdražila a soudců JUDr. Aleny Pokorné a JUDr. Víta Pejška ve věci

podatele: J. S., narozený dne ,
bytem ,
t.č. , ,

o ustanovení zástupce před podáním žaloby a osvobození od soudních poplatků,
k odvolání ustanoveného zástupce a podatele proti usnesení Okresního soudu v ze
dne , č. j. ,

takto:

- I. Odvolání proti výroku I. usnesení okresního soudu se odmítá.**
- II. Usnesení okresního soudu se ve výroku II. zrušuje a v tomto rozsahu se okresnímu soudu vrací k dalšímu řízení.**

Odůvodnění:

1. Okresní soud shora označeným usnesením zprostil . R. M., advokáta se sídlem , funkce zástupce žalobce J. S., kterému byl ustanoven usnesením Okresního soudu v č. j. ze dne (výrok I.) a ustanovil žalobci J. S. podle § 30 odst. 1 občanského soudního řádu pro sepsání žaloby proti Vězeňské službě České republiky, Věznici , a pro následující řízení zástupkyni . M. H., advokátku se sídlem v , (výrok II.).
2. Okresní soud v odůvodnění usnesení uvedl, že podatel podal dne ke zdejšímu soudu žádost o ustanovení právního zástupce před podáním žaloby a osvobození od soudních poplatků. Usnesením okresního soudu č.j. ze dne bylo podateli přiznáno osvobození od soudních poplatků v plném rozsahu a byl mu ustanoven zástupce pro sepsání žaloby proti Vězeňské službě České republiky, Věznici , a pro následující řízení, a to . R. M. Dne doručil . R. M. soudu přípis, ve kterém požádal o zproštění výkonu funkce ustanoveného zástupce, jelikož dne oznámil svému klientovi, že došlo k narušení nezbytné důvěry mezi advokátem a klientem.
3. Podatel ve svém podání ze dne rovněž požádal o zrušení ustanoveného zástupce . R. M., jelikož jeho podání bere doslovně jako podraz, který ho vede k hrubému narušení důvěry k tomuto zástupci a současně požádal o ustanovení nového zástupce, a to . M. H. Okresní soud . R. M. z funkce zástupce podatele s ohledem na obsah ust. § 20 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, v pozdějším znění, zprostil a podateli ustanovil nového zástupce, a to . M. H., advokátku se sídlem , .
4. . M. H. podala proti výroku II. usnesení okresního soudu včas odvolání. Namítala, že advokátní činnost vykonává sídlem v , a proto není zařazena do seznamu/pořadníku Okresního soudu v pro případné ustanovení zástupcem. S ohledem na své poměry a vytížení požádala Okresní soud v , který ji běžně ustanovuje v civilních i trestních řízeních, aby nebyla s účinností od ustanovována v civilních

Shodu s prvopisem potvrzuje .

i trestních řízeních a není tedy pro tuto činnost evidována. Pečuje o své dvě děti ve věku do 3 let a výrazně omezila své pracovní aktivity. Nesouhlasila tedy s ustanovením a navíc i s ohledem na aktuální pobyt podatele, by případné porady byly časově velmi náročné. Navrhla proto, aby byl podateli ustanoven jiný zástupce.

5. Podatel ve svém podání označeném jako odvolání do shora označeného usnesení uvedl, že chce, aby do řádné změny zástupce hájil jeho zájmy [REDACTED]. M. [REDACTED], na jehož místo požádal o ustanovení [REDACTED]. G. [REDACTED] P. [REDACTED], [REDACTED], advokátku sídlem v [REDACTED], která jej měla již dříve zastupovat a její zastoupení bude hospodárné. Navrhl, aby soud rozhodl tak, že ve výroku I. zruší [REDACTED]. M. [REDACTED] a ve výroku II. mu ustanoví zástupcem [REDACTED]. G. [REDACTED] P. [REDACTED], [REDACTED].
6. Krajský soud nejprve hodnotil, zda odvolání podatele do výroku I. usnesení je přípustné. Uzavřel, že tomu tak není. Výrokem I. usnesení okresního soudu totiž bylo vyhověno i jeho návrhu na zproštění ustanovení advokáta [REDACTED]. M. [REDACTED] a v odvolání se navíc ani žádné změny nedomáhá. Jestliže tedy nemohla být výrokem I. usnesení způsobena podateli žádná újma, postrádá podatel subjektivní legitimaci k odvolání proti tomuto výroku dle § 201 o.s.ř. Krajskému soudu proto nezbylo, než postupem podle ust. § 218 písm. b) o.s.ř. odvolání podatele proti výroku I. usnesení okresního soudu odmítnout.
7. Krajský pak soud z podnětu včas podaného a přípustného odvolání přezkoumal napadené usnesení v odvoláním napadeném výroku II., a to jen z důvodů, které se týkají toho, co okresní soud řešil v tomto výroku usnesení (§ 212a odst. 6 o.s.ř.), aniž musel nařizovat jednání (§ 214 odst. 2 písm. c/ o.s.ř.). Odvolání do výroku II. pak shledal opodstatněným, avšak ze zcela jiných, než odvolateli uváděných důvodů.
8. Podle § 30 odst. 1 o.s.ř. účastníku, u něhož jsou předpoklady, aby byl soudem osvobozen od soudních poplatků (§ 138), předseda senátu ustanoví na jeho žádost zástupce, jestliže je to nezbytně třeba k ochraně jeho zájmů. O tom, že může tuto žádost podat, je předseda senátu povinen účastníka poučit. Podle § 30 odst. 2 o.s.ř. vyžaduje-li to ochrana zájmů účastníka nebo jde-li o ustanovení zástupce pro řízení, v němž je povinné zastoupení advokátem (notářem), ustanoví mu předseda senátu v případě uvedeném v odstavci 1 zástupce z řad advokátů
9. Podle § 138 odst. 1 o.s.ř. na návrh může předseda senátu přiznat účastníkovi zčásti osvobození od soudních poplatků, odůvodňují-li to poměry účastníka a nejde-li o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva; přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li proto zvláště závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Nerozhodne-li předseda senátu jinak, vztahuje se osvobození na celé řízení a má i zpětnou účinnost; poplatky zaplacené před rozhodnutím o osvobození se však nevracejí. Podle § 138 odst. 2 o.s.ř. přiznané osvobození předseda senátu kdykoli za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly.
10. Prvním předpokladem pro ustanovení zástupce účastníku dle § 30 o.s.ř. je, že účastník splňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. Předpokladem pro přiznání osvobození od soudních poplatků je též to, že nejde o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování práva.
11. Žalobce (podatel) požádal o ustanovení zástupce ve fázi před podáním žaloby; zřejmě tedy k tomu, aby žalobu vypracoval. Ze žaloby lze seznat jen to, že v důsledku údajného pochybení Vězeňské služby-Věznice [REDACTED] byla žalobci způsobena nemajetková újma, když byl bez zákonného důvodu umístěn na uzavřený oddíl věznice. Podmínkou pro uplatnění práva na škodu vzniklou nesprávným rozhodnutím je, aby bylo pro nezákonnost změněno nebo zrušeno příslušným orgánem dle zákona č. 82/1998 Sb. Další podmínkou pro uplatnění nároku na náhradu škody způsobené nesprávným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem u soudu je jeho předchozí uplatnění u příslušného orgánu státu (Ministerstvo spravedlnosti ČR), aniž mu bylo tímto orgánem v zákonem stanovené lhůtě vyhověno. Uvedené předpoklady

okresní soud nehodnotil, ačkoli mu to zákon výslovně ukládá. Ze zákona bezúspěšné uplatnění práva pak znamená, že nelze účastníku (žadateli) přiznat osvobození od soudních poplatků ani ustanovit zástupce. Zástupce pak lze ustanovit jen účastníku, a to i tehdy, hodlá-li jeho prostřednictvím podat řádný návrh na zahájení řízení (žalobu), není-li toho sám schopen. Tomu však v případě nároků dle zákona č. 82/1998 Sb. musí předcházet předchozí (negativní) uplatnění nároku u orgánu státu, což se v daném případě evidentně nestalo. Z obsahu spisu se pak podává i orientace podatele v civilním soudním řízení a předpisech výkonu trestu a je tedy nutné vyhodnotit i předpoklad, zda ustanovení zástupce k ochraně jeho zájmů je žalobci třeba.

12. Krajský soud proto při zrušení ustanovení advokáta [REDAKCE]. M. [REDAKCE] zrušil ustanovení jiného zástupce žalobci a věc vrátil v této fázi okresnímu soudu (§ 219a, § 221 o.s.ř.), neboť je třeba ze všech zákonných hledisek přezkoumat, zda žalobce (podatel) aktuálně splňuje všechny zákonné předpoklady pro ustanovení zástupce pro soudní řízení dle § 30 a 138 o.s.ř., když tomu tak v době podání návrhu zjevně nebylo a tyto předpoklady je třeba dle § 138 odst. 2 o.s.ř. stále vyhodnocovat.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není odvolání ani dovolání přípustné.

Pardubice 29. dubna 2021

Mgr. Miloš Zdražil v. r.
předseda senátu